

landing in West-Europa trachtten uit te komen en zich mede daarom zoveel moeite gegeven hadden voor aanvaarding van de Mediterrane strategie. 'We lost our shirts', schreef Marshalls voornaamste adviseur aan een relatie in Washington, 'we came, we listened and we were conquered.'¹

Dat onbehagen aan Amerikaanse kant droeg er toe bij dat voor de oorlogvoering tegen Japan vrij sterke krachten gereserveerd werden – een streven dat Churchills instemming had want deze haakte naar de dag waarop een geslaagd offensief tegen de Japanners in Birma Englands imperiale positie in Zuid-Azië zou versterken. Tot een duidelijk *algemeen* oorlogsplan kwam men niet; een besluit om, zo al niet in '43, dan toch in '44 in West-Europa te landen, werd niet genomen. Onder de Engelse militairen waren trouwens verscheidenen die nog steeds de hoop koesterden dat men Duitsland door de blokkade en door luchtbombardementen (die, zo werd afgesproken, belangrijk verhevigd zouden worden) op de knieën zou krijgen. Los van dit alles (daar werd men het snel over eens) moesten alle pogingen in het werk worden gesteld om het *U-Boot*-gevaar te bedwingen: men kon in Casablanca de fraaiste plannen opstellen, maar daarmee hief men het harde feit niet op dat de Geallieerden, gelijk reeds vermeld, ten tijde van de conferentie 1 mln ton scheepsruimte *minder* hadden dan een jaar tevoren. Dat tekort aan scheepsruimte (waar men in Casablanca niet voldoende op lette) zou spoedig de uitvoering van de plannen waaraan Roosevelt en Churchill hun goedkeuring gehecht hadden, weer vertragen.

*

Op 26 januari '43 werden de resultaten van de conferentie van Casablanca wereldkundig gemaakt. Uiteraard werd over de genomen militaire besluiten slechts in zeer algemene termen gesproken. Het trok sterker de aandacht dat Roosevelt op de persconferentie die hij na afloop van de besprekingen samen met Churchill hield, de conferentie aanduidde als 'the *'unconditional surrender' meeting*.'² 'The elimination of German, Japanese and Italian war power means', zei hij,

¹ Brief, 22 jan. 1943, van gen. Wedemeyer aan kol. Handy, aangehaald in (*US Government, Department of the Army*) *United States Army in World War II, The War Department*. M. Matloff: *Strategic Planning for Coalition Warfare 1943-1944* (1959), p. 106. ² Dat hij voornemens was, dat begrip te lanceren, had Roosevelt op 7 januari, nog voor hij Washington verlaten had, al duidelijk gemaakt aan de Amerikaanse *Chiefs of Staff*. De vaak uitgesproken veronderstelling dat hij het begrip spontaan gebruikte en daar Churchill mee verraste, is van alle grond ontbloot.